

TRIKINOSE

Nerisaqarnermut Siunnersuisoqatigiit
Grønlands Ernæringsråd

Hvad er trikinose?

Trikinose er en zoonose, d.v.s. en sygdom som kan overføres fra dyr til mennesker. Sygdommen fremkaldes af forskellige rund-orme (trikiner), som hører til gruppen *Trichinella*. Trikiner kan findes hos svin, kødædende dyr og visse havpattedyr. Hos dyret findes trikinerne i tarmene, hvor de formerer sig ved at producere larver. Disse larver vandrer rundt i kroppen hos værtsdyret og ender med at blive indkapslet i muskulaturen.

Forekomst i Grønland

I arktiske egne findes en særlig art af trikiner *Trichinella spiralis*, var. *nativa* hos isbjørne, hvalros, remmesæl, ringsæl, slædehunde og ræve.

Trikinose hos mennesker har været kendt i Grønland i mange år og kan fortsat forekomme i forbindelse med spisning af rådt kød eller ikke gennemkogt kød, især af isbjørn og hvalros.

Hvordan kan mennesker få trikinose?

Når et menneske spiser rå kød eller ikke gennemkogt kød fra dyr, der har trikiner, frigøres de indkapslede larver i mavesækken. I tyndtarmen udvikles larverne til kønsmodne trikiner, som efter nogen tid begynder at formere sig med levende larver, som spredes i kroppen og sætter sig i muskulaturen.

Hvordan er symptomerne på trikinose?

En til to uger efter at et menneske har spist kød fra et dyr, der har trikiner, viser de første symptomer på trikinose sig med manglende appetit, kvalme, diarré og mavekrampe. Senere fremkommer hævelser omkring øjnene, muskelsmerter, svedeture og høj feber (38,9°C til 40°C).

Til sidst forsvinder symptomerne igen, men de indkapslede larver findes i muskulaturen og kan i sjældne tilfælde være årsag til hjertesygdomme.

Hvordan kan trikinose hos mennesker behandles?

Personer, som har symptomer på trikinose, skal hurtigst muligt kontakte sundhedsvæsenet. I det tidlige stadie af sygdommen kan patienten behandles med ormemedler, der indeholder stoffet mebendazol. Mebendazol ødelægger både trikinerne i patientens tarm og de larver, som vandrer i kroppen. Andre medikamenter som f. eks. corticosteroider kan mildne muskelsmerterne hos patienten.

Hvordan kan trikinose forebygges?

Sygdommen kan med sikkerhed forebygges ved kun at spise kød af hvalros og isbjørn, som er grundigt gennemkogt. Herved er de indkapslede muskeltrikiner blevet dræbt, og sygdommen kan derfor ikke overføres til mennesker. Selv om kødet er undersøgt for indhold af trikiner og godkendt til menneskeføde, bør det altid gennemkoges, inden det spises.

Gennemkogt kød skal have været mindst 75°C i midten af kødstykket. Gennemkogt kød har en grå eller gråbrun farve. Hvis kød eller kødsaft er rødt, er kødet ikke gennemkogt.

Trikiner forsvinder ikke, selv om kødet tørres. Man kan derfor få trikinose, hvis man spiser tørret kød, der indeholder trikiner.

Offentlig trikinkontrol

Prøver af kødet fra hvalrosser og isbjørne, som indhandles, skal undersøges for indhold af trikiner på det lokale sygehus, inden det sælges. Nærmere oplysning herom kan fås ved henvendelse til chefdistriktslægen.

Hvis kødet indeholder mange trikiner, skal kødet kasseres. Hvis kødet kun er lettere inficeret med trikiner, kan kødet nedfryses til -20°C i mindst 45 dage. Dette afgøres af chefdistriktslægen.

Selv om kødet har været frosset i mindst 45 dage, kan der fortsat være levedygtige muskeltrikiner i kødet, da den arktiske muskeltrikin er meget modstandsdygtig mod kulde. Den kunde, der køber kødet, skal derfor altid orienteres om, at der er påvist trikiner i kødet. I disse tilfælde skal man være ekstra omhyggelig med at sikre sig, at kødet er gennemkogt, før det spises.

© Grønlands Ernæringsråd og Atuakkiorfik, 2000
Forfatter: Ledende dyrlæge Erling Hartmann Hansen
Oversættelse til grønlandsk: Mariane Petersen
Tegninger: Jens Rosing
Fotos: Ivars Silis
Naqiterneqarfia: Nørhaven A/S, Viborg
Udgivet med økonomisk støtte fra PAARISA